

Làng Việt Nam

*Mai sau đôi có buồn tênh
Về đây đốt lửa ngôi canh tuổi già.*

Tôi soi gương thấy tóc mình bạc phớt. Gần bảy mươi tuổi rồi, bạc là phải. Mối lo âu lớn không phải là cái chết gần kề, không phải là cơm áo, không phải là sức khỏe, mà là nỗi cô đơn của tuổi già. Ba đứa con lớn, mỗi đứa ở một tiểu bang, chạy theo công ăn việc làm. Mấy năm sau này, đứa con út tốt nghiệp đại học kiếm được việc gần nhà, vợ chồng tôi cũng bớt được phần cô quạnh. Ngành điện tử xuống dốc, nó thất nghiệp đã sáu tháng. Tôi an ủi nó rằng, con ở đây với Ba Mẹ, không lo tiền cơm, không lo tiền nhà, thì đừng nơm nống chi cả. Khi nào kiếm được việc tốt, thuận lợi thì hãy đi làm. Nhưng tuổi trẻ nó đâu có nghĩ vậy. Nó chỉ muốn tự lập, nó còn có nhiều dự định tương lai. Ba hôm trước, nó báo tin cho Ba Mẹ biết, vừa nhận được một công việc tốt tại miền Đông Bắc nước Mỹ. Nghe xong, phút đầu tiên là mừng cho con gặp vận may, phút thứ hai là choáng váng nghĩ đến cảnh cô đơn của đôi vợ chồng già trong căn nhà thênh thang này. Nó nói "hãy ba mẹ bán nhà, theo con lên miền Đông ở." Tuổi già sợ tuyệt, nhưng sợ hơn cô đơn hơn. Tôi bàn với vợ đề đi theo con. Vợ tôi gạt ngay với lý do là nó có đời sống của nó, rồi đây nó lập gia đình, nó cần tự do, cần sự riêng tư, nó còn đi chuyên theo công ăn việc làm nhiều lần nữa. Không thể nào chạy theo con mãi. Tôi mất ngủ nghĩ đến cảnh thui thủi của đôi vợ chồng già trong xứ người. Làm chỉ cho qua tháng ngày dài. Lái xe đi vòng vòng du ngoạn cũng chẳng có gì vui. Bối nước Mỹ thì nơi nào cũng giống nhau. Thành phố thì có Mc Donald, có chợ Siêu thị, công viên thì có cây cối, bóng mát, cỏ xanh, ghế đá, đẹp lắm. Chỉ đi vài tuần là chán ngán, mọi mệt, không còn thấy vui. Đêm nọ, mất ngủ, lật lá thư Ái Huu Công Chánh cũ ra đọc. Hai câu thơ của một ái hữu nào đó viết: "Mai sau đôi có buồn tênh, Về đây đốt lửa ngôi canh tuổi già". Về đâu? Tôi biết về đâu có lửa cho ấm tuổi già. Quê hương thì xa vắng, không có lời về. Phúc đức thay cho những tuổi già còn được gần gũi con cháu. Dù chúng có đi làm đi học suốt ngày, giam cha mẹ trong nhà như tù nhân giam lỏng. Mỗi bữa, cùng ăn chung là đủ thấy vui, tiếng đứa bát, tiếng lúi lo, đủ xua bớt cô đơn trong lòng già.

Tôi đem tâm sự nói với một người bạn trẻ. Anh chẳng quan tâm gì đến nỗi ưu tư của tôi. Vui vẻ bảo rằng: "Thư bấy này

sẽ đem hai bác đi thăm làng Việt Nam. Mọi việc sẽ yên ổn hết. Bác đừng lo lắng chi cho mệt."

Người bạn trẻ lái xe đưa hai vợ chồng tôi đi xuống xa lộ 101, rẽ đường nhỏ qua hương tây. Qua vài Thành Phố có nhà thấp, đến một vùng bên phải là cát trắng xoá, bên trái có ruộng đồng xanh ngát. Có mùi biển mặn dàu dàu. Vợ tôi reo lên:

"Hình như rừng tre đằng kia! A! Không, hàng rào tre! Kia xem tâm bang trên cổng tam quan: Làng Lạc Long! Đứng lại xem chôi! Ghé lại đi".

Anh bạn chỉ mỉm cười. Lái xe vòng qua cổng tam quan, dừng lại trong bãi đậu. Trên một khoảng đất rộng nhiều mẫu, đường xá ngang dọc ô vuông, nhiều căn nhà "mobile home" xếp hàng ngay ngắn thứ tự. Mỗi nhà có một vuông đất phía

trước trồng đủ các loại hoa. Hoa hồng nhiều nhất, có cả hoa vạn thọ, hoa trang, hoa lý. Chung tổ các chủ nhà chăm sóc chu đáo. Bên hông nhà, mấy bụi trúc vàng. Hàng rào tre dày bao quanh khu đất. Lá tre xào xạc trong gió. Phía tây nhìn ra biển Thái Bình Dương, phía đông dựa lưng vào núi. Bắc và Nam là đồng ruộng. Vợ tôi reo lên: "Giống quê mình quá, nua giống Vũng Tàu, nua giống Dalar". Năng hanh hanh vàng, không khí mát mẻ dịu dàng.

Một cụ ông tóc trắng ông lên trong nắng, đưa tay che mắt

nhìn, và đi về phía chúng tôi. Sau khi giới thiệu, chúng tôi được biết cu là lý trưởng của làng. Cu bắt tay chúng tôi vui vẻ. Mỗi vào đình làng. Ngôi vào bàn uống trà cúc. Trà thơm ngát, ăn voi keo cầm mạch nha. Trong đình có treo cái trống bên phải, cái chuông bên trái, ở giữa là bàn thờ và câu đối. Sau khi hơi kỹ, thì cu lý trưởng cũng là người quen biết cũ. Cu nói rằng đây là một làng Việt Nam. Gồm chung năm mươi nóc gia. Mỗi gia đình gồm có hai hay ba người. Hai vợ chồng già hay hai ba người bạn già chung sống. Tất cả đều thuộc lứa tuổi hữu trí. Con cháu làm ăn xa, con cháu bản rợn quay cuồng theo sinh kế, không có thì giờ để ý đến cha mẹ. Khi có thì giờ chúng vui cách riêng của chúng mà tuổi già chúng ta không theo kịp. Bởi vậy, làng Việt Nam này lập ra cho những người già về đây, có dịp gặp gỡ, sinh hoạt, chuyện trò. Cho tuổi già bớt cô đơn, buồn tẻ. Nơi đây tổ chức như các làng V.N cũ. Có tiên chi, hội đồng kỳ mục, lý trưởng, có thêm ban xã hội, ban y-tê v.v... Tất cả đều tự nguyện, không có thù lao. Cu lý

đẫn tôi qua thăm "Chợ làng". Chợ làng là một căn phòng nhỏ chia làm đôi. Phía sau đủ thứ hàng tạp hóa, từ bàn chải đánh răng, khăn mặt, cho đến các vật dụng cần thiết khác. Phía trước để 5 cái bàn, có ghế, bên hông là quầy hàng, có bánh chưng, bánh mì, kẹo lạc, bình trà, cà-phê, sữa. Không có người bán hàng, các cụ cứ mua, ăn và bỏ tiền vào hộp theo giá đã ghi. Trên vách có một tập giấy và cây hút, các cụ cần mua món gì mà quán không có thì ghi lên đó. Ngày hôm sau chủ quán đến cung cấp hàng và quét dọn quán. Trong quán, có chừng chục cụ đang uống nước, ăn bánh và nói chuyện cười vang, ồn ào. Các cụ già yếu, không muốn nấu ăn lấy, không muốn ăn chung với các gia đình khác, thì có thể ăn cơm thúng tại quán, hay được mang đến tận nhà. Công việc này do một gia đình Việt Nam ở gần đấy cung cấp. Nhưng tự nấu ăn lấy là thú vui tiêu khiển của các cụ bà, vừa để tiêu tốn thì giờ, vừa để có các món ăn hợp với khẩu vị. Siêu thị Mỹ gần đây, chỉ cần hú một tiếng là có xe đưa cu mang xe đến cho đi. Bên cánh cửa của đình là một "Niệm Phật Đường". Bên trong hướng khói nghi ngút, tiếng mõ đều đều, thỉnh thoảng điểm một tiếng chuông, các cụ bà áo thụng màu lam thấp thoáng qua lại. Ông lý chỉ căn nhà trên mô đất cao. Đó là "Nhà Nguyễn", mỗi chiều các cụ theo đạo Chúa đến đọc kinh chung. Mỗi tháng hai lần, có cha xứ đến làm lễ vào ngày chủ nhật. Tôn giáo là một an ủi lớn của tuổi già, không thể thiếu được. Dưới bóng một gốc cây, hai cụ ông râu bạc phơ, đang ngồi thiền. Cu lý mỉm cười nói: "Cái cụ ông áo quần trắng

đang ngồi thiền kia, có mang năng phần trình diễn, quảng cáo". Đi qua một căn phòng ồn ào, cụ lý ghé lại, chung chúc cụ ông đang đánh cờ tướng hồi đồng, cụ này đòi lên xe, cụ kia đòi xuống pháo, cãi nhau ồn ào. Cụ lý cho biết cơ tướng là trò giải trí phổ thông vui nhộn nhất trong làng. Các cụ bà thì họp nhau chơi tổ tôm, tứ sắc, chơi tử sáng đến chiều. Ăn thua chỉ có mấy xu, thế mà các cụ lại thấy vui. Cu lý tiếp: "Các cụ thích văn chương thơ phú thì hay họp tại nhà cụ XYZ, các cụ họp hàng ngày đọc thơ, bình thơ. Còn các cụ viết sách, nghiên cứu thì sống trầm lặng hơn. Một nhóm năm sáu cụ chung nhau soạn sách giáo khoa bậc tiểu học, cho con cháu Việt Nam sau này, tại trong nước cũng như ngoài nước. Có khi các cụ cũng giận nhau vì bàn cãi chuyên thời sự, mỗi người mỗi ý. Nhưng rồi cũng chóng quên. Thư viện của các cụ thì sách vở thật dồi dào. Dù các loại sách Việt, Pháp, Mỹ. Sách báo do con cháu tặng, mỗi đứa tặng vài cuốn sách, mỗi đứa cháu tặng một năm báo, nhiều quá các cụ không đọc hết. Thư viện được quản thủ bởi một cụ tự nguyện, ngày xưa hên quê nhà, cụ có cả mấy chục ngàn cuốn sách quý, khi Cộng sản vào tịch thu đem đốt, cụ bệnh cả nửa năm chữa hết.

Cu này muốn mượn sách thư viện, cụ đến lấy, ghi tên vào sổ, khi đem trả thì gạch tên. Lâu lâu các cụ không có việc gì làm, đến xếp sách thư viện cho ngay ngắn thứ tự.

Đứng trên đồi nhìn xuống, thấy các cụ tụm năm tụm ba, đi bộ dọc theo bờ biển, các cụ đi cho khỏe chân, hít thở khí trời, vừa đi vừa hoa tay chuyện trò. Được biết khí hậu miền này ấm áp quanh năm. Nhiệt độ thay đổi từ 55 đến 75 độ F.

Mỗi năm chỉ có năm ba ngày mưa. Có người gọi nơi đây là xuân bốn mùa. Cu lý nói: "Hàng năm đến vụ hè, con cháu ghé về đây thăm ông bà, đồng thời nghỉ mát, đi du biển. Các cụ thỉnh thoảng cũng đi xa thăm con cháu, đi chung một đôi tuần là nhớ làng với và trở về. Ở đây có hạn đông, vui vẻ, sáng hôm chiều tôi quanh quẩn bên nhau, thường mến chăm sóc nhau. Có cụ bệnh vào nằm nhà dưỡng, chưa lành đã đòi về vì nhớ. Ở đây cũng có một cô y-tá Việt Nam chăm sóc cho các cụ già yếu, phụ làm các việc mà không ai giúp được. Thỉnh thoảng các cụ thuê bao xe đi du ngoạn xa, các cụ bà tha hồ trở lại com nằm, tắm rang... Ho mấy tiếng cụ lý tiếp: Hằng năm chúng tôi tổ chức giỗ tổ Hùng Vương, hành lễ trọng thể, ăn tiệc dồi pháo, rằm tháng bảy báo hiếu, và ca mục tổ chức sinh nhật tập thể. Những người sinh cùng một tháng thì

XEM TIẾP TRANG 63